

Projekt z dnia 31 lipca 2018 r.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO¹⁾

z dnia 2018 r.

w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych

Na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się klasyfikację dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, stanowiącą załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 2018 r.²⁾

**MINISTER NAUKI I SZKOLNICTWA
WYŻSZEGO**

Za zgodność pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym
Szymon Sala

Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjno-Prawnego
w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego
/– podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

¹⁾ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kieruje działem administracji rządowej – nauka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 2317).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. poz. 1065).

Załącznik do rozporządzenia
Ministra Nauki i Szkolnictwa
Wyższego z dnia (poz. ...)

**KLASYFIKACJA DZIEDZIN NAUKI I DYSCYPLIN NAUKOWYCH ORAZ
DYSCYPLIN ARTYSTYCZNYCH**

Lp.	Dziedzina nauki/sztuki	Dyscyplina naukowa/artystyczna
1	Dziedzina nauk humanistycznych	1) archeologia
		2) filozofia
		3) historia
		4) językoznawstwo
		5) literaturoznawstwo
		6) nauki o kulturze i sztuce
2	Dziedzina nauk inżynierskich i technicznych	1) architektura i urbanistyka
		2) biotechnologia
		3) elektrotechnika i elektronika
		4) informatyka stosowana
		5) inżynieria chemiczna
		6) inżynieria lądowa
		7) inżynieria materiałowa
		8) inżynieria mechaniczna
		9) inżynieria medyczna
		10) ochrona środowiska, górnictwo i energetyka
3	Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu	1) medycyna kliniczna i stomatologia
		2) nauki o kulturze fizycznej
		3) nauki o zdrowiu
		4) podstawowe nauki medyczne i farmaceutyczne
4	Dziedzina nauk rolniczych	1) rolnictwo, leśnictwo i rybactwo
		2) technologia żywności i żywienie człowieka
		3) weterynaria
		4) zootechnika
5	Dziedzina nauk społecznych	1) ekonomia i finanse

		2) geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna
		3) nauki o bezpieczeństwie
		4) nauki o komunikacji społecznej i mediach
		5) nauki o polityce, administracji i politykach publicznych
		6) nauki o zarządzaniu i jakości
		7) nauki prawne
		8) nauki socjologiczne
		9) pedagogika i nauki o edukacji
		10) prawo kanoniczne
		11) psychologia
6	Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	1) informatyka
		2) matematyka
		3) nauki biologiczne
		4) nauki chemiczne
		5) nauki fizyczne
		6) nauki o Ziemi i środowisku
7	Dziedzina nauk teologicznych	nauki teologiczne
8	Dziedzina sztuki	1) sztuki filmowe i teatralne
		2) sztuki muzyczne
		3) sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 3 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. ...) i określa klasyfikację dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych w dziedzinie sztuki.

Dotychczasowa 3-poziomowa klasyfikacja określona w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. poz. 1065), obejmuje 8 obszarów wiedzy, 22 dziedziny nauki i sztuki oraz 102 dyscypliny naukowe i artystyczne (w tym 7 dziedzin, w których nie wyodrębniono dyscyplin) i charakteryzuje się nadmiernym rozdrobnieniem. Wiele obecnych dyscyplin obejmuje wąski zakres tematyczny, a ponadto reprezentuje je niewielka liczba pracowników uczelni, instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk i instytutów badawczych, posiadających co najmniej stopień naukowy doktora albo stopień doktora w zakresie sztuki. W przypadku ponad $\frac{1}{5}$ dyscyplin naukowych i artystycznych liczba takich osób nie przekracza 100 w skali całego kraju. W przypadku trzech dyscyplin liczba reprezentujących je pracowników naukowych jest natomiast mniejsza niż 24. Zgodnie z nowymi zasadami ewaluacji działalności naukowej w każdej z tych dyscyplin oceniana mogłaby być zatem działalność nie więcej niż jednego podmiotu.

Rzetelna ewaluacja działalności naukowej prowadzonej w dyscyplinach naukowych i artystycznych o wąskiej specjalizacji jest praktycznie niemożliwa, gdyż parametry szacowane przy wykorzystaniu próby o niewielkiej liczebności charakteryzują się dużymi błędami (problem tzw. *micronumerosity*). Ponadto powiązanie obecnej klasyfikacji z uprawnieniami do prowadzenia studiów wyższych i studiów doktoranckich oraz do nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki jest źródłem poważnych problemów w prowadzeniu działalności wykraczającej poza zakres wąskich, specjalistycznych dyscyplin naukowych i artystycznych. Należy również zauważyć, że rozdrobniona klasyfikacja nie służy właściwej rozpoznawalności w światowym obiegu nauki wyników badań polskich naukowców.

Zaproponowana w projekcie klasyfikacja została opracowana w oparciu o propozycję przygotowaną przez przedstawicieli Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, Komitetu Polityki Naukowej, Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych. Zgodnie z wytyczną do wydania rozporządzenia opiera się ono na systematyce dziedzin nauki i dyscyplin naukowych przyjętej przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju

(OECD), w której wyodrębniono 42 dyscypliny naukowe. Zostały one określone w oparciu o takie czynniki jak: obszar zainteresowań (objaśnianych zjawisk czy rozwiązywanych problemów) i zastosowań wyników badań naukowych, stosowane metody i techniki badawcze oraz źródła wiedzy. Wskazanie w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce systematyki OECD jako podstawy nowej klasyfikacji dziedzin nauki i dyscyplin naukowych w polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki przesądza o ich merytorycznym powiązaniu z tym międzynarodowym wzorcem.

Jednakże ze względu na dodatkowe aspekty wskazane w upoważnieniu do wydania rozporządzenia, tj. bezpieczeństwo państwa, konieczność dochowania zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej oraz cele, których realizacji służy klasyfikacja, nie jest możliwa transpozycja klasyfikacji OECD do polskiego porządku prawnego w niezmienionej postaci. Mając na względzie powyższe, w klasyfikacji proponowanej w projekcie rozporządzenia uwzględnia się w szczególności wyodrębnienie:

- 1) dyscypliny nauki o bezpieczeństwie w dziedzinie nauk społecznych (aspekt bezpieczeństwa państwa);
- 2) dziedziny nauk teologicznych;
- 3) dziedziny sztuki i dyscyplin artystycznych (twórczość artystyczna, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, stanowi działalność naukową).

Podstawowym celem nowej klasyfikacji dziedzin naukowych oraz dyscyplin naukowych i artystycznych jest zdecydowane ograniczenie rozdrobnienia tych dyscyplin, co stanowi warunek konieczny do przeprowadzenia miarodajnej ewaluacji jakości działalności naukowej. Od wyników ewaluacji zależeć będzie nie tylko podział środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego, ale także uprawnienia do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego w danej dyscyplinie naukowej albo artystycznej oraz możliwość uzyskania pozwolenia na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu, prowadzenia szkoły doktorskiej czy przystąpienia do programów „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza” lub „Regionalna inicjatywa doskonałości”.

Ze względu na konieczność przyporządkowania wszystkich obszarów badawczych do określonych dyscyplin naukowych i artystycznych w proponowanej klasyfikacji odstąpiono od dyscyplin o charakterze rezydualnym, występujących w każdej dziedzinie klasyfikacji OECD

pod określeniem „inne nauki” (mieszczące się w zakresie danej dziedziny, ale konkretnie nienazwane).

Należy jednocześnie zwrócić uwagę, że wszystkie obecne dyscypliny naukowe i artystyczne zostaną uwzględnione w ramach nowego podziału, a prowadzenie kształcenia czy działalności badawczej związanej z jakąkolwiek dotychczasową dyscypliną nie będzie dyskryminowane z powodu wprowadzenia nowej klasyfikacji.

Zależności między proponowaną klasyfikacją a obecnie obowiązującym wykazem i systematyką OECD przedstawiono w poniższej tabeli.

Dziedziny i dyscypliny w projektowanym rozporządzeniu	Dotychczasowe dyscypliny oraz dziedziny, w których nie wyodrębniono dyscyplin	Dyscypliny w klasyfikacji OECD
Dziedzina nauk humanistycznych		
archeologia	archeologia	historia i archeologia (w zakresie archeologii)
filozofia	filozofia	filozofia, etyka i religioznawstwo (w zakresie filozofii i etyki)
historia	historia	historia i archeologia (w zakresie historii)
językoznawstwo	językoznawstwo	języki i literatura (w zakresie językoznawstwa)
literaturoznawstwo	literaturoznawstwo	języki i literatura (w zakresie literaturoznawstwa)
nauki o kulturze i sztuce	etnologia; historia sztuki; kulturoznawstwo; nauki o sztuce; religioznawstwo	sztuka (z wyłączeniem projektowania architektonicznego); socjologia (w zakresie etnologii); filozofia, etyka i religioznawstwo (w zakresie religioznawstwa)
Dziedzina nauk inżynierskich i technicznych		
architektura i urbanistyka	architektura i urbanistyka	inżynieria lądowa (w zakresie inżynierii architektury); sztuka (w zakresie projektowania architektonicznego); geografia społeczna i gospodarcza (w zakresie urbanistyki)
biotechnologia	biotechnologia (dziedzina nauk technicznych)	biotechnologia przemysłowa; biotechnologia środowiskowa

elektrotechnika i elektronika	automatyka i robotyka; elektronika; elektrotechnika; telekomunikacja	elektrotechnika, elektronika i inżynieria informatyczna (w zakresie elektrotechniki i elektroniki)
informatyka stosowana	informatyka (dziedzina nauk technicznych)	elektrotechnika, elektronika i inżynieria informatyczna (w zakresie inżynierii informatycznej / informatyki stosowanej)
inżynieria chemiczna	inżynieria chemiczna; technologia chemiczna (dziedzina nauk technicznych)	inżynieria chemiczna
inżynieria lądowa	budownictwo; geodezja i kartografia; transport (w zakresie infrastruktury)	inżynieria lądowa (z wyłączeniem inżynierii architektury)
inżynieria materiałowa	inżynieria materiałowa; inżynieria produkcji (w zakresie materiałów); metalurgia; włókiennictwo (w zakresie materiałów); drzewnictwo (w zakresie materiałów); towaroznawstwo (w zakresie materiałów)	inżynieria materiałowa; nanotechnologia
inżynieria mechaniczna	budowa i eksploatacja maszyn; inżynieria produkcji (w zakresie urządzeń); mechanika; transport (w zakresie urządzeń); włókiennictwo (w zakresie urządzeń); inżynieria rolnicza	inżynieria mechaniczna

inżynieria medyczna	biocybernetyka i inżynieria biomedyczna	inżynieria medyczna
ochrona środowiska, górnictwo i energetyka	energetyka; górnictwo i geologia inżynierska; inżynieria środowiska; ochrona i kształtowanie środowiska (dziedzina nauk rolniczych)	inżyniera środowiska
Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu		
medycyna kliniczna i stomatologia	medycyna; stomatologia	medycyna kliniczna
nauki o kulturze fizycznej	dziedzina nauk o kulturze fizycznej	nauki o zdrowiu (w zakresie nauk o sporcie i sprawności fizycznej)
nauki o zdrowiu	dziedzina nauk o zdrowiu	nauki o zdrowiu (z wyłączeniem żywienia, dietetyki, nauk o sporcie i sprawności fizycznej)
podstawowe nauki medyczne i farmaceutyczne	biologia medyczna; dziedzina nauk farmaceutycznych	medycyna ogólna; biotechnologia medyczna
Dziedzina nauk rolniczych		
rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	agronomia; biotechnologia (dziedzina nauk rolniczych) – część dyscypliny; ogrodnictwo; rybactwo; drzewnictwo (z wyłączeniem zakresu dotyczącego materiałów); leśnictwo	rolnictwo, leśnictwo i rybactwo; biotechnologia rolnicza (w zakresie związanym z rolnictwem, leśnictwem i rybactwem)

technologia żywności i żywienie człowieka	technologia żywności i żywienia; towaroznawstwo (w zakresie produktów spożywczych); biotechnologia (dziedzina nauk rolniczych) – część dyscypliny	nauki o zdrowiu (w zakresie żywienia i dietetyki); inne nauki inżynieryjne i technologie (w zakresie żywności); biotechnologia rolnicza (w zakresie biotechnologii żywności)
weterynaria	dziedzina nauk weterynaryjnych; biotechnologia (dziedzina nauk rolniczych) – część dyscypliny	nauki weterynaryjne; biotechnologia rolnicza (w zakresie diagnostyki i leczenia zwierząt)
zootechnika	zootechnika; biotechnologia (dziedzina nauk rolniczych) – część dyscypliny	nauka o zwierzętach i mleczarstwie; biotechnologia rolnicza (w zakresie związanym z zootechniką)
Dziedzina nauk społecznych		
ekonomia i finanse	ekonomia (z wyłączeniem zakresu dotyczącego gospodarki przestrzennej); finanse	ekonomia i biznes (z wyłączeniem gospodarki przestrzennej, biznesu i zarządzania)
geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	ekonomia (w zakresie gospodarki przestrzennej); geografia (w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej)	geografia społeczna i gospodarcza (z wyłączeniem urbanistyki)
nauki o bezpieczeństwie	nauki o bezpieczeństwie; nauki o obronności	nauki polityczne (w zakresie nauk o bezpieczeństwie)
nauki o komunikacji społecznej i mediach	nauki o mediach; nauki o poznaniu i komunikacji społecznej; bibliologia i informatologia	media i komunikowanie

nauki o polityce, administracji i politykach publicznych	nauki o polityce; nauki o polityce publicznej; nauki o administracji (z wyłączeniem zakresu dotyczącego prawa administracyjnego); nauki o zarządzaniu (dziedzina nauk humanistycznych)	nauki polityczne (z wyłączeniem nauk o bezpieczeństwie)
nauki o zarządzaniu i jakości	nauki o zarządzaniu (dziedzina nauk ekonomicznych); towaroznawstwo (w zakresie zarządzania jakością i produktem)	ekonomia i biznes (w zakresie biznesu i zarządzania)
nauki prawne	prawo; nauki o administracji (w zakresie prawa administracyjnego)	prawo (z wyłączeniem prawa kanonicznego)
nauki socjologiczne	socjologia; nauki o rodzinie	socjologia (z wyłączeniem etnologii)
pedagogika i nauki o edukacji	pedagogika	pedagogika
prawo kanoniczne	prawo kanoniczne	prawo (w zakresie prawa kanonicznego)
psychologia	psychologia	psychologia
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych		
informatyka	informatyka (dziedzina nauk matematycznych)	nauki o komputerach i informatyka
matematyka	matematyka	matematyka

nauki biologiczne	biochemia (dziedzina nauk biologicznych); biofizyka (dziedzina nauk biologicznych); biologia; biotechnologia (dziedzina nauk biologicznych); ekologia; mikrobiologia; ochrona środowiska (dziedzina nauk biologicznych)	nauki biologiczne
nauki chemiczne	biochemia (dziedzina nauk chemicznych); biotechnologia (dziedzina nauk chemicznych); chemia; ochrona środowiska (dziedzina nauk chemicznych); technologia chemiczna (dziedzina nauk chemicznych)	nauki chemiczne
nauki fizyczne	astronomia; biofizyka (dziedzina nauk fizycznych); fizyka	nauki fizyczne
nauki o Ziemi i środowisku	geofizyka (dziedzina nauk o Ziemi); geofizyka (dziedzina nauk fizycznych); geografia (z wyłączeniem zakresu dotyczącego geografii społeczno-ekonomicznej); geologia; oceanologia	nauki o Ziemi i o środowisku
Dziedzina nauk teologicznych		

nauki teologiczne	dziedzina nauk teologicznych	filozofia, etyka i religioznawstwo (w zakresie teologii)
Dziedzina sztuki		
sztuki filmowe i teatralne	dziedzina sztuk filmowych; dziedzina sztuk teatralnych	–
sztuki muzyczne	dyrygentura; instrumentalistyka; kompozycja i teoria muzyki, reżyseria dźwięku; rytmika i taniec; wokalistyka	–
sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	sztuki piękne; sztuki projektowe; konserwacja i restauracja dzieł sztuki	–

W związku z tym, że przepisy o połączeniu dotychczasowych działów administracji rządowej nauka i szkolnictwo wyższe wejdą w życie z dniem 1 października 2018 r. i w tym też dniu powinny wejść w życie akty wykonawcze do ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, nie będzie możliwości ich wydania przed tym dniem, zgodnie z upoważnieniem, przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Dlatego też zgodnie z art. 335 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w przypadku wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przed dniem 30 września 2018 r. organem właściwym do jego wydania będzie minister właściwy do spraw nauki.

Należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie wpływa na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).